

4. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації затверджений Постановою КМ України від 20 березня 2022 р. № 326 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text>

Подковенко Т.О.

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Західноукраїнський національний університет*

Дубан І.В.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнський національний університет*

ОСНОВОПОЛОЖНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Безпека є особливою цінністю, яка є як соціально бажаною, так і юридично захищеною. Безпека стосується практично усіх сфер суспільного та приватного життя, що зумовлює багатовимірність та складність однозначного визначення цієї категорії. Варто наголосити, що дана категорія має принципове значення не тільки у випадку кризових ситуацій, а й за нормальних умов функціонування держави. Як правило, законодавець регулює ряд її основних аспектів, у тому числі стосовно забезпечення державної безпеки, національної безпеки, безпеки громадян, інформаційної безпеки та інших.

За твердженням Г.Маліка, безпека є загальносуспільною потребою, яка повинна постійно забезпечуватися державними органами та іншими структурами, що діють на усій території держави [1, с. 35]. Національна безпека є одним із ключових елементів функціонування держави, що забезпечує не просто можливість існування, а також належний розвиток та свободу реалізації національних інтересів. Саме тому, концепція державної політики у сфері національної безпеки України має мати комплексний та

системний характер і передбачати координацію зовнішніх та внутрішніх складових економічної, соціальної, екологічної, науково-технологічної, культурної, воєнної, інформаційної політики держави [2, с. 12].

У ст. 1. ч. 9 Закону України «Про Національну безпеку України» вказано, що «національна безпека України є захищеністю державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» [3]. Процес захисту державою своїх інтересів та безпеки безпосередньо пов'язаний із проведенням цілеспрямованої державної політики, в межах якої і здійснюються конкретні заходи щодо її реалізації. Зокрема, існує думка про те, що «національна безпека – це державна політика, скерована на створення внутрішніх і міжнародних умов, сприятливих для збереження чи зміцнення життєво важливих національних цінностей: це стан, що забезпечує захищеність інтересів народу й держави, суспільства та кожного його члена [4, с. 44].

На даний час питання національної безпеки, стало одним із найвагоміших питань, як для України, так і для багатьох держав світу. Проблема забезпечення національної безпеки сьогодні є центральною у стратегічному розвитку нашої держави. Вона зосереджується на складності трансформаційних процесів в Україні, що виступають як умовою, так і метою загальнодержавної реформи. Умовою є те, що глибокі перетворення вимагають концентрації всіх сил і засобів для вирішення державотворчих завдань: збереження державного суверенітету, територіальної цілісності, захисту прав і свобод громадян, забезпечення нормального розвитку демократичного суспільства.

Варто зазначити, що національна безпека (нації) і державна безпека (держави) різні концептуальні категорії. Але з практичної точки зору, на сучасному етапі історичного розвитку, їх можна та варто розглядати як синоніми. Військова безпека, тобто у випадку оборони держави або

національної оборони, охоплює широкий спектр вирішення проблеми – використання, запобігання, зменшення, реагування, протидія тощо – із зовнішніми можливостями, викликами, ризиками та політичними і військовими загрозами, використовуючи весь спектр сил і засобів, які суб'єкт має (як військових, так і невійськових, спеціалізованих і загальних).

На практиці зустрічаються також так звані сектори національної безпеки – ті частини, за які відповідають окремі структури держави. Проте сьогодні ми все частіше маємо справу з тим, що питання безпеки також є компетенцією багатьох державних утворень. Отже, ми можемо говорити про трансгалузевий характер сучасної безпеки – прикладом є інформаційна безпека, в тому числі кібер- та антитерористична безпека.

Сьогодні основні потенційні загрози для України на міжнародній арені, пов'язані зі спробами економічного, політичного, культурного та інформаційного тиску зі сторони росії, стали жахливою реальністю XXI століття та демонструють, що міжнародно-правові методи не завжди дозволяють забезпечити національну безпеку суверенної держави й відвернути воєнне втручання ззовні. Саме така ситуація зумовлює потребу консолідації усіх сил, ресурсів для відновлення демократичних здобутків та цілісності нашої держави, здатності протистояти існуючим загрозам та небезпекам. Російсько-українська війна демонструє глобальну проблему забезпечення міжнародної безпеки. Сьогодні ми стоїмо практично біля витоків нової системи міжнародних відносин та гарантій міжнародного порядку.

Як зазначає український дослідник О. Коломієць, сьогодні ми спостерігаємо появу низки новітніх загроз системі міжнародної безпеки всіх рівнів, що потребує координації спільних зусиль держав, міжнародних інститутів і світової спільноти для протидії їм. Особливо значимим стає завдання класифікації причин, які впливають на стан

нинішньої системи міжнародної безпеки. А отже, є нагальна потреба – системно дослідити цю вагому для світової спільноти проблему, напрацювати ефективні заходи для її розв’язання, що забезпечить стабільність і мир в умовах зростання міжнародної напруги[7, С. 3]

Список використаних джерел

1. Malik G. Bezpieczeństwo jako kategoria prawna. *Studenckie Zeszyty Naukowe*. 2018. Vol. XXI. № 39. S. 35-47. URL: <http://szn.umcs.pl>

2. Подковенко Т. Національна безпека України: аксіологічний та правовий аспекти. *Актуальні проблеми правознавства: Збірник наукових праць Юридичного факультету ЗУНУ*. 2021. Випуск 1 (25). С. 11-18.

3. Про національну безпеку України. Закон України від 21 червня 2018 року №2469-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

4. Мосейко А. Г. Національна безпека України як об’єкт публічного адміністрування. *Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. Вип. 2 (86). С. 42–52.

Ратушняк В.В.

ст. гр. ПД-13

Науковий керівник: к. е. н. доцент,

доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,

Західноукраїнський національний університет

Колесніков А.П.

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Правоохоронна діяльність — вид державної діяльності, яка здійснюється з метою охорони права спеціально уповноваженими органами шляхом застосування юридичних заходів впливу в суворій відповідності з законом і при неухильному дотриманні встановленого ним порядку.